

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Nunquid decimæ solis clericis debeantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

idq; agricola, neq; famulorum mercedem neq; regis tributum excipere ab acervo potest, antequam totius decimam exoluat. Et arbitror nomine tributi comprehendere D. Tho. etiam pensionē, quam colonus alieni fundi domino soluit. Itaq; si rigore legis spectes, agricola qui fundum colit, siue proprium, siue alienum, quod ad culturam conduxit, repetitur in integrum de decimis: nisi aliter inter eundē colonū ac fundi dominū fuerit conuētū. Quare si dominus nō soluit, ecclesia cōuenire colonū potest. Hinc superius colligebamus, mercenariū qui ex decimatis mercedē recipit, nullā inde aliam debere decimam. Ac perinde & de fundi domino idem colligendum apparet ex suis pronūciis quos colonus post decimationem ei soluit.

ARTICVLVS III.

Verum decimi solis clericis debeantur.

Primū arg. **P**ost decimarū materiam sequitur de personis quibus iure & morte debentur. Arguitur enim quod non debeantur clericis: cuius contrarium ex superioribus colligitur. Decimæ antiquis Leuitis addebantur, vt ex Num. 18 iam sæpè citatum est: eo quod fortè promissæ terræ carebant in nostrā verò Christiana familia clerici patrimonia nonnunquam habent: & præter decimas oblationes recipiunt & primitias: superfluere ergo illis videntur decimæ. **Secundò:** Si clericis iure decimæ deberentur, fietet inde sæpenumero consequēs soluendi perplexitas. Nam vsu venire potest vt incola vnius paræciæ fundos alterius colat, aut fundos in alia habeat, quos illius paræciao colendos locat. Contigit etiam & pastorem eodem anno in pascuis vnius episcopatus aut paræciæ gregem suum pascere, partim verò in pascuis alterius: vel forsan ipse moratur in vna, & ouile habet in alia. Quare perplexi istiusmodi homines essent cuiusnam ecclesiæ deberent decimas. Tertio: Cōsuetudo sæpenumero hēt, vt seculares laici decimas in feudum possideant: & nonnullis etiam monachis conferuntur: non ergo solis debentur clericis. In contrarium est, quod, vt Num. 18. legitur solis Leuitis ad iudicabantur: quibus in nostrā succedunt clerici. Ad quæstio, dist.

præmissa duabus conclusionibus respond. Duo namq; in decimis est considerare, nē pē & ius illas petendi, & res ipsas. Prior et go conclusio est. Ius petendi decimas clericis duntaxat merito suo competit. Probatur: ius spirituale solis congruit clericis: vt postea qui spiritualium sunt administratores, ius autem hoc est speciale, secundum illud Pauli, Cū spiritualia seminemus, nihil mirum si carnalia vestra metamus: ergo ius hoc proprium est clericorum. Posterior conclusio. Res ipsæ quæ hoc iure clericis obueniunt, nihil vetat quo minus eorum concessione in ius laicorum demigrent. Probatur: quia res eiusmodi, vt frumentum & vinum non sint spirituales. Hic primum omnium consideratè discernito inter ius petendi & res ipsas. Alioqui falli potest. Enimvero feudatarius, immo verò reges & principes quibus pars decimarum adiudicata est, nō solum decimas possident, verum ius videntur habere petendi atq; adeo cum seculares ipsi sint, ius habere videntur spirituale. Hæc autem fallacia diluitur, si impræsentiarum nomine iuris petendi facultatem prorsus intelligas petendi à paræciao decimas tanquam proprium stipendium pro spirituali officio: hoc enim ius in sola existit ecclesia, eiusque ministris qui spiritualia dispensant. Feudatarius autem non nisi eisdem ecclesiæ nomine easdem peti decimas. Et pariter Rex & secularis princeps ex priuilegio quod concessione eiusdem ecclesiæ. Et habere tale priuilegium, non est habere ius petendi pro proprio spirituali officio, sed rebus frui: vel quia res ipsas ab ecclesia redemerunt: vel aliud ei impendunt obsequium, seu infideles debellandi, seu aliud simile, ob cuius respectum merito tali præmio donati sunt. Caiet. impræsentiarum in sua persistens sententia quæ antea retulimus, nempe solis clericis curā animarum gerentibus deberi decimas, ait ad ius hoc petendi duo simul prærequiri: nempe & altaris ministerium, videlicet sacramentorum administrationem, & præterea spiritualium seminacionem, hoc est, Euangelij prædicationem, quorum vtrumque per se personæ incumbat. Quare alij clerici aliter altari seruietes & monachi quibus accidentariè & non ex proprio munere conuenit prædicare, eodem iure ceu proprio non funguntur. At verò iam su.

Prima conclusio.
Probatio conclusiois.
Postrema conclusio.
Ratio conclusio.

Caiet. assertio.

Refutatio Caietanus.

Ggg 4 pradi-

prædiximus, non solum decimas ob sacramentorum administrationem deberi, verum & ob alia altaris obsequia: puta cantare, ut canonici & ipsi sacrosancto sacrificio altaris administrare: quod diaconorum munus est, idemque spirituale. Imò & Levitis olim decimæ propter templi ministerium conferebantur: cum neque in ipsis, neque vero tunc in sacerdotibus quidquam esset propriè spirituale: tamen omnino fatendum sit, curatores in munus functionum spiritualium apicem tenere: cuius subinde causa potissimum debentur decimæ. Nihilominus & canonici, & Archidiaconi, atque id genus ceteri, non sunt negandi suo gradu & ordine ius idem participes. Sacerdotes verò mercenarii, qui nulli sunt addicti particulari ecclesie, sicut neque monachi, eodem iure non funguntur, nisi ex privilegio.

Regula ad dignoscendum quæ nam præbendæ sint spirituales quæ vero minime.
Atqui ex hoc documento, & discrimine inter ius petendi & res ipsas eodem iure acquisitas possidendi elicienda est regula, ad perpendendum quamnam sacerdotia ecclesiasticaque præbendæ sint spirituales. Quod quidem fundamentum est & basis disputationis de simonia quam sumus quæ proxima ingressuri. Illa enim præbendæ quæ spirituali muneri annexa est censetur spiritualis. Munus autem spirituale non solum est sacramentorum administratio animarumque cura, verum & alia nonnulla ecclesie munia. Cuius contrarium iniquis quisnam possit asserere. Alias canonici & alia peregrina sacerdotia ad ecclesiasticum servitium instituta, non essent spiritualia: ac perinde neque simoniæ materia: quod concedere error esset.

Ad primam argumentum.

Ad primum igitur argumentum. Sanctus Thom. respondet, quod Levitis non dabantur decimæ, ut ex illis elemosinas pro reliquo populo facerent: nam aliud decimarum genus in hanc pietatem decretum erat. In nova autem lege decimæ non solum in clericorum victum, sed & in elemosinarum ubertatem pro egenis confectantur: & ideo licet præter decimas alias clerici possessiones habeant, siue patrimoniales, siue quas populi benignitas, & pietas ecclesie contulit, quas Levitæ non habebant, non ideo decimarum solutio recedat. Verum autem S. Thom. hoc quod de clericorum elemosinis affirmat, ad iustitiæ rigorem pertinet, ita negligentes ad restitutionem teneantur, an vero ad singulare misericordie officium, libere ministrabitur. Interim tamen non arbitror de rigore iustitiæ loqui, sed de misericordia quam clerici nostri Papæ Levitis obligantur, cum vxoria onera non sustineant, adeo plus illis redundet. Ad secundum respondetur personales decimas illi ecclesie deberi, cuius quisque parochianus est: ut habetur extra, de deci. c. Ad Apostolicæ prædiales autem, si rerum naturam nude perpendas, eidem videntur ecclesie deberi, ubi prædialia iacent. Nihilominus ecclesia in vobis se ad consuetudinem referret: ut patet eod. capite. & ca. Cum sint homines. extra, de decimis. Itaque si agriculor est in vna parochia, colit autem terras alterius, præcipitur in olia consuetudo observari. Nam vna ecclesia potest ius sui allegare. Altera scilicet quod personæ sacramenta dispensat: terra vero, quod in suo territorio prædialia ceant. Quare multis in locis solent decime dividui. Pari modo, si nobilis cuius quidam vitatus parochiam in colit, fundos in aliquo castro aut pago possideat, quos illic colonos locat, ratio videtur deponere, jure ut plurimum usus habet, ut decime dividantur: ubi autem præcipua consuetudo aliter iussit, sequenda est. Idem D. Tho. de pastore respondet, qui vno tempore greges habet in vna parochia, vbi mali vero in alia, ut pro rata vitæ pendat ecclesie. Et si alicubi in usu, ut ubi factura gregis tollunt nempe ubi vel tendunt, vel partus edunt, illic sit decimandus. At vero S. Th. contrarium hic videtur sentire: dicens quod quia ea parochia fructus gregis proveniunt, potius ubi sunt pascua, decimandus est, quam ubi colitur. Hæc omnia ad notanda sunt non ad evellendas in veteratas consuetudines, sed ad sciendum, ubi manifesta consuetudo non viget qui nam sint secundum rationem eligendi. Ad tertium denique respondetur, quod sicut res nomine decimæ parochie præcedunt dividende, & quocumque, distrahentia parochie & laici facultatem facere, ut dadas in futurum decimas accipiant, vel ecclesie referantur censu, vel in subventionem pauperum, sicut potest privilegio decime hospitalibus & monasterijs annexantur. Quibus autem religiosis, inquit D. Tho. cura solent adiungi aia, atque adeo decerni decimæ. De hac autem re pro vitæ parochie lucrationes existunt, verum videlicet cognita in sacerdotia cum curis aia, monasterijs annexantur.

nechi
faciend
tia cum
aliam
cura.

nechi nam ex vna parte videntur monachi solertius ac vigilantius posse gregi prospicere: ex altera vero propinquius Evangelio videtur, vt proprius paroccius sit in sua parocia: qui cum suis subditis conuersetur, eos denique consilijs, ope, & elemosinarum largitate iuuet: cum tamen monachi non nisi per vicarium rem administrare possint. Et certe hæc ratio apud me semper inualuit. Mirto antiquitatem Benedictinorum ac Cisterciensium, inquam nõ est oblatrandum: sed tamen hæc ætate vix huiusmodi faciendis annexioribus suffragari possem.

ARTICVLVS IIII.

Virum clericum etiam ipsi decimis soluendi sint adstricti.

Post substantiam materiamq; decimarum, atque eorum cognitionem quibus debentur, subsequitur tandem, vt videamus quinam mortuum debeant. Et primum, quod ipsi etiam clerici sint decimarum debitores, arguitur. Ius commune est, vt parochialis ecclesia de cunctis prædijs, quæ intra suum territorium iacent decimas percipiat. Contingere autem afolet vt clerici possessiones etiam habeant, easdemque vel in sua parocia, vel forte in aliena. Et similiter quod patrimonium vnius ecclesie in alterius territorio situm sit: in huiusmodi ergo casibus clericum, quin & ipsa ecclesia decimas debere videntur.

2. Argu. Secundo arguitur: Religiosi inter clericos nominantur: & tamen decimas ratione prædiorum debent ecclesijs, in quorum sunt territorio: vt patet in cap. dilecti, & c. licet de decim. Tertio: Numero. 1. & Leuitæ precipiuntur summo sacerdoti decimas decimarum soluere: ergo eadem ratione clerici Leuitis succedentes, easdem Pontifici Maximo debent. Quarto: Decimæ non solum, vt dictum est in sustentationem clericorum soluantur, verum & in pauperum subventionem: ergo si clerici a decimarum solutione essent exempti, pariter essent & pauperes. hoc autem falsum est, ergo neque illud est verum. In con. ratiõnem autem est cap. secundum de deci. vbi ait Paschalis Papa. Nouum genus exactionis, vt clerici a clericis decimas exigunt.

Ad quæstionem duabus conclusionibus respondetur: Vna est, Clerici, in quantum clericum, hoc est, in quantum de decimis, quas pro suo spiritali munere recipiunt, & de ecclesie fundis quorum fructibus clericali iure viuunt, nullas tenentur soluere decimas. Altera, Clerici non quatenus clerici, sed qua ratione seculari iure, vel hæreditario, vel emptionis, vel quouis alio terras possident seculares decimarum suat debitores, videlicet ex fructibus, qui inde sibi proueniunt. Probantur amba simul conclusiones. Neutiquam idem esse potest fundamentum & ratio quidpiam dandi ac recipiendi. Est enim contra naturam, vt idem sit agendi patiendique principium. Ignis quippe quatenus calefactiuus est, non est calefactibilis; clerici autem propter spiritalium functionem ins habent recipiendi decimas, ac perinde fructus prædiorum, quæ ecclesia possidet, ergo eadem ratione nihil debent decimarum refundere. At vero nihil obstat quominus in eadem persona diuersa sint principia, alterum agendi, alterum vero patiendi. Sicuti aqua quatenus frigida, in frigidat, quatenus materialis, calefit. Pariter ergo in clerico non obstante spiritali principio recipiendi decimas, inueniri potest spiritalis possessio, ex qua eadem debeat. Conclusiones recepissimæ iure sunt, de quibus ideo nihil est dubitandum, nisi quod contra tenorem secundæ conclusionis aliquibus concessa extant priuilegia Cisterciensibus namque & hospitalarijs concessit Alexander III. vt de prædijs quæ quomodocunq; possiderent, si propriis manibus laboribus illa colerent, decimas non soluerent. Idemque concessit Adrianus, vt patet cap. Ex parte. extra de deci. & intelligebatur, etiã si illa colerent per suos famulos. Quare ceterorum nulli, siue clerici, siue monachi eximuntur, quia illas debeant, etiam si ipsi arua sua colant, nisi simili eximantur priuilegio.

Dum autem terras easdem colonis locat, multominus dubium est quin eiusmodi decimarum sint debitores, vt illic habetur cap. Licet & subsequenti. Ad audientiam. quamuis & super his consulenda sit etiam consuetudo. At vero postquam de personis hic loquitur, quæ ad decimarum pensionem tenentur, quaeritur verum nona modo

1. Conclusio.

2. Conclusio.

Suadetur vtraque conclusio.

Quæst.